

NOTĂ INFORMATIVĂ
**la proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programului de
prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022-2025**

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programului de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022 – 2025 a fost elaborat de către Ministerul Afacerilor Interne.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Proiectul Programului de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022 – 2025 a fost elaborat în contextul punerii în aplicare a Strategiei de dezvoltare în domeniul afacerilor interne pentru anii 2022-2030 și implementării acțiunii nr. 24.1.7 din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2021-2022, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 235/2021 (Capitolul X XIV, Afaceri interne, obiectivul 24.1).

La baza noului document de politici publice stă Programul de activitate al Guvernului „Moldova vremurilor bune”, prin care Guvernul și-a stabilit ca obiectiv *„reducerea cu 15% a infracțiunilor contra vieții și sănătății omului, a violurilor și hărțuirii sexuale și a violenței pe bază de gen, a accidentelor, înecurilor, incendiilor și intoxicațiilor”*.

Proiectul Programului de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022 – 2025 are drept scop stabilirea unui set de măsuri obiective și acțiuni pe termen mediu privind prevenirea și combaterea criminalității în Republica Moldova, într-o manieră eficientă și concentrată pe rezultate, astfel să diminueze acest fenomen.

Acest document asigură transpunerea mai multor obiective strategice ce se regăsesc în alte documente de politici publice și documente de planificare, cum ar fi Strategia Națională de Dezvoltare Moldova 2030, care oferă o viziune pe termen lung centrată pe nevoile cetățeanului și este racordat în același timp la obiectivele de dezvoltare durabilă care fac parte din Agenda 2030 a Organizației Națiunilor Unite.

Adițional, necesitatea elaborării acestui document este impusă și de Acordul de Asociere între Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte, semnat pe 27 iunie 2014 la Bruxelles, care prevede: asigurarea respectării drepturilor omului și a libertăților fundamentale; combaterea comerțului ilicit cu arme de calibru mic și armament ușor, inclusiv cu muniția aferentă acestuia; prevenirea și combaterea criminalității organizate și lupta împotriva drogurilor ilicite etc..

Subsecvent, Agenda de Asociere a Republicii Moldova cu Uniunea Europeană pentru anii 2021-2027, prevede asigurarea realizării unui șir de priorități ce vizează domeniul prevenirii și combaterii criminalității.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul nu are drept scop armonizarea legislației naționale la acquis-ul comunitar.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Scopul Programului constă în creșterea eficienței sistemului național de prevenire și combatere a criminalității prin crearea și facilitarea accesului la instrumente și mecanisme adecvate.

Programul instituie noi instrumente care pot fi folosite de organele de resort și măsurile necesare de a fi adoptate în următorii ani pentru a diminua impactul organizațiilor criminale, a spori capacitatea de reacție și investigare a infracțiunilor la comiterea cărora au fost utilizate diverse tehnologii informaționale, precum și asigurarea unui schimb de date eficient pentru a putea analiza tendințele fenomenului criminalității pe diverse domenii (*circulația ilegală a drogurilor, etnobotanicelor, substanțelor stupefiante, psihotrope, precursori și analogilor acestora, securitate cibernetică, traficul de ființe umane, infracțiuni contra patrimoniului și a persoanei, etc*).

Programul își propune în primul rând implementarea soluțiilor la probleme identificate din perspectiva beneficiarilor finali, și anume a cetățenilor Republicii Moldova. Or, rezultatele acestui Program urmează a fi sesizate în mod prioritar de societate, după care de reprezentanții sistemului organelor de drept.

Proiectul Programului de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022 – 2025 a fost elaborat cu respectarea prevederilor Legii nr. 100/2017 și a Hotărârii Guvernului nr. 386/2020.

Proiectul Programului cuprinde nouă capitole, după cum urmează:

I. Introducere – tezele inserate la acest compartiment explică contextul național, regional și internațional, condițiile care au dus la elaborarea Programului, precum și importanța intervențiilor de politici pe domeniul de activitate al ministerului – prevenirea și combaterea criminalității.

II. Analiza Situației - compartimentul respectiv cuprinde o analiză amplă a situației criminogene din țară, pe parcursul ultimilor zece ani, a problemelor identificate pe domenii particulare de intervenție și anume: criminalitatea informatică, consumul și traficul ilicit de droguri, infracțiunile ce atentează la viața, sănătatea și proprietatea persoanei, criminalitatea organizată, traficul de ființe umane și traficul ilicit de arme și muniții.

III. Obiective Generale – Obiectivele propuse vin să intervină punctual drept răspuns la cele mai stringente probleme regulatorii, operaționale și funcționale, astfel încât rezultatele să fie realizabile într-un termen mediu. Astfel, obiectivele au fost elaborate în urma unui exercițiu detaliat SWOT pe domenii specifice, a analizei arborelui problemelor și a soluțiilor. Într-un final, au fost identificate 6 domenii de intervenție, în jurul cărora s-au trasat 6 obiective generale:

Obiectivul nr. 1.: Crearea și facilitarea accesului la instrumente și mecanisme adecvate în combaterea și prevenirea criminalității informatice.

Indicator de impact: Sporirea cu 25% a gradului de sistare a accesului și conservare a datelor cu caracter infracțional.

Obiectivul nr. 2.: Eficientizarea mecanismului național de prevenire, combatere a producerii și comercializării drogurilor, etnobotanicelor, analogilor și precursorilor

acestora.

Indicator de impact: Sporirea numărului de identificare a substanțelor stupefiante, psihotrope și analogilor acestora cu 30%, de la 39 substanțe noi în 2017 până la 58 substanțe noi în 2025.

Obiectivul nr. 3.: Revizuirea mecanismului cu privire la accesul la arme din perspectiva restricționării și stabilirea unor proceduri riguroase de monitorizare, marcare și control asupra armelor din circuitul civil.

Indicator de impact: Controlul asupra armelor și munițiilor cu destinație civilă asigurat cu 50 %.

Obiectivul nr. 4.: Sporirea capacităților de identificare și neutralizare a grupurilor și organizațiilor criminale cu grad sporit de risc.

Indicator de impact: Creșterea numărului de grupuri și organizații criminale anihilate cu 5% raportat la cele documentate.

Obiectivul nr. 5.: Reducerea vulnerabilităților naționale în domeniul prevenirii și combaterii traficului de ființe umane și traficului de copii.

Indicator de impact: Reducerea numărului victimelor traficului de ființe umane la 100 mii populație, de la 7,0 (2018) la 4,5 în 2025.

Obiectivul nr. 6.: Îmbunătățirea capacităților de prevenire și combatere a infracțiunilor ce atentează la viața și proprietatea persoanei.

Indicator de impact: Reducerea numărului victimelor omorului intenționat la 100 mii populație de la 6,7 la 5,7. Reducerea numărului victimelor de violență sexuală la 100 mii populație de la 11,9 la 9,0.

IV. Obiective Specifice - vor formula rezultatele specifice și măsurabile preconizate, derivate din obiectivele generale ale Programului. Fiecare obiectiv general este detaliat în câteva obiective specifice, care vine să ofere o direcție mai clară cum vor fi atinse rezultatele scontate. La rândul său, obiectivul specific cuprinde câteva acțiuni concrete ce urmează a fi realizate în termene concrete, astfel încât la sfârșitul perioadei de implementare a Programului rezultatele obiectivului specific, cât și a celui general să poată fi cuantificat.

V. Impact - Programul își propune în primul rând să aibă un impact asupra beneficiarilor săi finali, care sunt cetățenii Republicii Moldova, astfel încât efectele fenomenului criminalității să nu constituie o amenințare a vieții și bunăstării lor, într-o societate modernă. Este evident că, pentru atingerea unui astfel de impact, sunt necesare schimbări de ordin normativ, funcțional și operațional la diferite nivele ale administrației de stat. Or, o performanță sporită a activității autorităților de resort în prevenirea și combaterea criminalității este unul din instrumentele care poate garanta atingerea impactului așteptat.

VI. Costuri - Au fost menționate sursele financiare necesare a fi atrase pentru implementarea plenară a documentului, conform scopului stabilit

VII. Riscuri de implementare - Pentru a asigura implementarea eficientă a acestui document de politici publice, au fost identificate și descrise riscurile care ar putea afecta implementarea cu succes a acestuia. După identificarea riscurilor, a fost evaluată probabilitatea realizării, precum și formulate soluții de diminuare lor.

VIII. AUTORITĂȚI ȘI INSTITUȚII RESPONSABILE - La capitolul respectiv, au fost identificate și indicate autoritățile și instituțiile responsabile de implementarea Programului.

IX. PROCEDURI DE RAPORTARE – Capitolul descrie metodele de monitorizare și evaluare, indicate autoritățile/instituțiile publice responsabile de raportare și periodicitatea monitorizării, evaluării și raportării rezultatelor implementării Programului.

5. Fundamentarea economico-financiară

Programul presupune atragerea unui volum important de finanțare. Estimarea generală a costurilor pentru implementarea și realizarea Programului a fost efectuată în baza priorităților și activităților identificate, precum și a instrumentelor disponibile în experiența națională și internațională. Programul este bazat pe principiile de sinergie și complementaritate dintre resursele financiare publice și cele atrase, inclusiv de la partenerii de dezvoltare. Costul estimativ pentru realizarea Programului de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022–2025 se va efectua din contul mijloacelor financiare aprobate anual în bugetul public național și prin intermediul asistenței financiare și tehnice acordată de organizațiile internaționale și partenerii de dezvoltare ai Ministerului Afacerilor Interne.

Bugetul estimat pentru implementarea Programului este de 17 435,3 mii lei, care este repartizat pe ani după cum urmează:

- 2024 – 8409,8 mii lei;
- 2025 – 9025,5 mii lei.

Pentru implementarea unor acțiuni ce țin de realizarea atribuțiilor funcționale nu sunt necesare resurse financiare suplimentare, acestea fiind realizate din bugetul aprobat al autorităților și al instituțiilor implicate, în special pentru anul 2023.

Pentru asigurarea în volume depline a resurselor financiare au fost inițiate o serie de negocieri cu organizațiile internaționale și partenerii de dezvoltare ai Ministerului Afacerilor Interne pentru acordarea asistenței financiare și tehnice.

Astfel, sursele de finanțare ale Programului sunt constituite din:

- 422,5, mii lei acoperite din bugetul autorităților și instituțiilor responsabile de implementare;
- 17012,8 mii lei prin intermediul asistenței financiare și tehnice acordată de organizațiile internaționale și partenerii de dezvoltare ai Ministerului Afacerilor Interne.

Costul estimativ va servi drept argument și instrument pentru accesarea atât a fondurilor naționale, cât și a celor internaționale și va fi ajustat pe perioada implementării Programului, ținând cont de evoluția economiei naționale și de bugetele disponibile la nivel național.

Totodată, MAI va întreprinde măsurile care se impun în vederea identificării surselor externe de finanțare pentru realizarea integrală a activităților planificate. Astfel,

atragerea surselor externe pentru realizarea acțiunilor din Plan se va produce cu respectarea prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 377/2018 cu privire la reglementarea cadrului instituțional și mecanismului de coordonare și management al asistenței externe.

Realizarea unor acțiuni ale Programului ar putea genera costuri suplimentare față de cele planificate, care nu pot fi estimate la momentul elaborării Programului și urmează a fi determinate pe parcursul implementării.

Costurile estimative ale acțiunilor vor fi ajustate pe perioada implementării Planului de acțiuni, reieșind din volumele de alocații disponibile în bugetul de stat.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Având în vedere că acest proiect este un document de politici și nu un act cu caracter normativ, nu este necesară operarea modificărilor în alte acte normative.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Procesul de elaborarea a Programului de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022–2025, a demarat în anul 2022, prin urmare aprobării Ordinului ministrului afacerilor interne nr. 27/2022, fiind constituit un grup de lucru în acest sens.

Programul a fost elaborat într-un cadru participativ, în care au fost antrenați mai mulți reprezentanți ai Ministerului Afacerilor Interne, precum și ai instituțiilor subordonate acestuia, care au efectuat o analiză a celor mai stringente probleme cu care se confruntă societatea, precum și cele ce țin de prevenția și combaterea criminalității.

Adițional, în procesul de elaborare a proiectului programului au fost implicați reprezentanții organizațiilor neguvernamentale: LaStrada, Inițiativa Pozitivă și Uniunea pentru echitate și sănătate.

În procesul de consultări publice au fost de asemenea atrași mai mulți reprezentanți din domeniile conexe cum ar fi sistemul procuraturii, penitenciar, judiciar, etc, precum și reprezentanții partenerilor de dezvoltare ai Ministerului Afacerilor Interne.

În conformitate cu pct. 34, subpct. 6) din Regulamentul cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020, Ministerul Afacerilor Interne a asigurat publicarea Conceptului documentului de politici publice, definitivat conform recomandărilor Cancelariei de Stat, pe pagina web a instituției și platformele de consultare publică, www.particip.gov.md, cu anunțarea privind inițierea procesului de elaborare a proiectului hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programului, acordând suficient timp pentru colectarea propunerilor.

Ulterior proiectul documentului de politici a fost expediat în adresa Cancelariei de Stat, care în conformitate cu prevederile pct. 34 subpct.10) din Regulamentul cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, a emis, Raportul de evaluare a calității și conformității proiectului Programului, precum și Ministerul Finanțelor, prin scrisoarea nr. 05-17/180/1131 din 18 august a emis un aviz cu referire la proiectul Programului.

Astfel toate recomandările și propunerile parvenite au fost analizate, respectiv proiectul fiind ajustat corespunzător.

În vederea respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectului hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programului de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022–2025 a fost plasat pe pagina-web oficială a Ministerului Afacerilor Interne www.mai.gov.md, la compartimentul „Transparența”, secțiunea „Consultări publice”, rubrica „Consultări publice” și pe pagina-web „www.particip.gov.md”.

Proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea Programului de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022 – 2025, a fost înregistrat la Cancelaria de Stat cu nr. unic de înregistrare 721/MAI/2022, fiind în același timp supus procedurii de avizare cu toți subiecții interesați. În acest context, proiectul a fost transmis pentru avizare către Ministerul Sănătății, Ministerul Muncii și Protecției Sociale (inclusiv Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă), Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Economiei, Ministerul Finanțelor, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Serviciul de Informații și Securitate, Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, Agenția de Guvernare Electronică, Banca Națională a Moldovei, Procuratura Generală, Serviciul Prevenire și Combaterea Spălării Banilor, Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, Agenția Servicii Publice, Cancelaria de Stat, Ministerul Justiției și Centrul Național Anticorupție.

Concomitent au parvenit avize de la Asociația Investitorilor Străini și SA „Moldtelecom”.

Toate propunerile și obiecțiile înaintate pe marginea prevederilor proiectului au fost incluse în Sinteza obiecțiilor și propunerilor aferentă proiectului în discuție.

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul de act normativ este exceptat de la expertiza anticorupție, fiind un document de politici, în corespundere cu prevederile art. 28 alin. (2) lit. a) din Legea integrității nr. 82/2017.

9. Constatările expertizei juridice

A fost recepționat avizul nr. **04/9120 din 28.11.2022** parvenit de la Ministerul Justiției, toate constatările au fost analizate și detaliate în Sinteza obiecțiilor și propunerilor aferentă proiectului.

Secretar general al ministerului

Serghei DIACONU